

Competency-Based Curriculum Management in Educational Innovation Zone Pilot Schools under the Chiang Mai Secondary Educational Service Area Office

Thitichaya Pongkasinpapob¹ Sarod Kaewarun² and Sudaporn Suebsutin³

Received: January 29, 2026

Revised: June 29, 2026

Accepted: June 30, 2026

Abstract

The purposes of this research article were 1) to study the level of competency-based curriculum management in educational innovation zone pilot schools; and 2) to study the guidelines for competency-based curriculum management in educational innovation zone pilot schools under the Chiang Mai Secondary Educational Service Area Office. A mixed-methods research approach was used, incorporating quantitative and qualitative research. Quantitative research collected data using questionnaires with a reliability coefficient of 0.97 from a sample of 248 people, with the sample size determined using the Krejcie-Morgan table. Data were analyzed using frequency, percentage, mean, and standard deviation. Qualitative research collected data through purposive interviews with 5 key informants and analyzed the data using content analysis. The results showed that: 1) The level of competency-based curriculum management in educational innovation zone pilot schools was high ($\bar{X} = 4.37$, S.D.= 0.74); and 2) The guidelines for

¹⁻³ North-Chiang Mai University

Corresponding author, thitichaya_po@hotmail.com, Tel.0804914428

competency-based curriculum management in educational innovation zone pilot schools under the Chiang Mai Secondary Educational Service Area Office were also studied. The study found that curriculum management should be systematic, with school administrators playing a role in raising awareness, fostering understanding, and leading the development of competency-based school curricula. Furthermore, it should promote the participation of all stakeholders through the establishment of a curriculum development committee comprised of knowledgeable, capable, and diverse individuals with experience. In addition, curriculum implementation should be clearly planned, with defined steps and procedures, relying on collaboration between school administrators and teachers. Continuous and systematic supervision, monitoring, and evaluation of curriculum implementation, focused on development, was crucial to ensure the curriculum effectively addresses student competency development. A comprehensive curriculum quality assessment should also be conducted, allowing all stakeholders to participate in reflecting on the results and continuously improving the curriculum to ensure its suitability.

Keywords: School Curriculum Management, Competency-Based School Curriculum, Pilot Schools in Educational Innovation Zone

การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะในสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรม การศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงใหม่

จิตติชญาณ์ พงศ์กสิณปภพ¹ สาโรจน์ แก้วอรุณ² และสุตาภรณ์ สืบสุติน³

Received: January 29, 2026

Revised: June 29, 2026

Accepted: June 30, 2026

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะในสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา และ 2) ศึกษาแนวทางพัฒนาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะในสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงใหม่ โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสานวิธี ประกอบด้วย การวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ การวิจัยเชิงปริมาณเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.97 จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 248 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่คัดเลือกแบบเจาะจง จำนวน 5 คน และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัย พบว่า 1) การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะในโรงเรียนนำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.37$, S.D. = 0.74) และ 2) แนวทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะในสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงใหม่ พบว่า การบริหารหลักสูตรควรดำเนินการอย่างเป็นระบบ โดยผู้บริหารสถานศึกษาควรมีบทบาทในการสร้างความตระหนัก ความเข้าใจ และเป็นผู้นำในการขับเคลื่อนการจัดทำและพัฒนา

¹⁻³ มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่;

Corresponding author, thitichaya_po@hotmail.com, Tel.0804914428

หลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะ รวมทั้งควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่ายผ่านการจัดตั้งคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรที่ประกอบด้วยผู้มีความรู้ ความสามารถ และมีความหลากหลายด้านประสบการณ์ นอกจากนี้ การนำหลักสูตรไปใช้ควรมีการวางแผน กำหนดขั้นตอน และดำเนินงานอย่างชัดเจน โดยอาศัยความร่วมมือระหว่างผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน มีการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการใช้หลักสูตรอย่างต่อเนื่อง เป็นระบบ และมุ่งเน้นการพัฒนาเพื่อให้หลักสูตรสามารถตอบสนองต่อการพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งควรมีการประเมินคุณภาพหลักสูตรอย่างครอบคลุม โดยเปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการสะท้อนผลและปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรให้มีความเหมาะสมอย่างต่อเนื่อง

คำสำคัญ: การบริหารหลักสูตรสถานศึกษา, หลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะ, สถานศึกษานำร่อง พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา

บทนำ

ปัจจุบันสังคมมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วจากความก้าวหน้าทางวิทยาการและเทคโนโลยี นำไปสู่สังคมดิจิทัล ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิต สังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรม และการศึกษา รวมถึงประเทศไทย การศึกษาถือเป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ โดยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 22 กำหนดให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ การจัดการศึกษาควรใช้รูปแบบที่หลากหลาย เน้นการเรียนรู้ตามสภาพจริงและการเรียนรู้แบบบูรณาการ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

จึงเกิดแนวคิดปฏิรูปการจัดการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 โดยปรับหลักสูตรเป็นหลักสูตรฐานสมรรถนะ ซึ่งมุ่งพัฒนาทักษะและสมรรถนะที่จำเป็นของผู้เรียน ทั้งนี้การพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะเป็นวาระสำคัญตามแผนปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา พ.ศ. 2564 โดยหลักสูตรฐานสมรรถนะช่วยยกระดับคุณภาพการศึกษาและลดความเหลื่อมล้ำ โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้รับการสนับสนุนตามความต้องการเฉพาะบุคคล พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา (Education Sandbox) เป็นพื้นที่ทดลองนวัตกรรม โดยกระจายอำนาจให้สถานศึกษาบริหารจัดการได้อย่าง

อิสระและสอดคล้องกับบริบทพื้นที่ มีเป้าหมายเพื่อพัฒนานวัตกรรม ยกระดับผลสัมฤทธิ์ ลดความเหลื่อมล้ำ และสร้างความร่วมมือจากทุกภาคส่วน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2567)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงใหม่ เป็นหนึ่งใน 6 พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา (Education Sandbox) จากทั้งหมด 8 จังหวัด เพื่อทดลองการกระจายอำนาจการบริหารจัดการการศึกษาไปสู่พื้นที่ ผู้บริหารและครูจำเป็นต้องมีความรู้ ความสามารถ และวิสัยทัศน์ในการนำนวัตกรรมมาพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะ ให้สอดคล้องกับศักยภาพผู้เรียน บริบทพื้นที่ และความต้องการของประเทศ โรงเรียนในสังกัดเป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำอำเภอที่มีความแตกต่างด้านบริบทพื้นที่ ซึ่งการใช้หลักสูตรแกนกลางเดิมอาจยังไม่ตอบโจทย์ความต้องการเฉพาะพื้นที่ ตั้งแต่ปีการศึกษา 2563 มีโรงเรียนเข้าร่วมพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จำนวน 9 โรงเรียน จากทั้งหมด 34 โรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษา โรงเรียนที่เข้าร่วมได้รับการอบรมด้านหลักสูตรฐานสมรรถนะ การจัดการเรียนรู้เชิงรุก การกำหนดตัวบ่งชี้ การประเมินสมรรถนะ และการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ ทุกโรงเรียนได้นำหลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะไปใช้ครบช่วงชั้นในปีการศึกษา 2565-2567 พร้อมทั้งดำเนินการวัดผลสัมฤทธิ์ผู้เรียนและประเมินผลหลักสูตร (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงใหม่, 2567)

จากความสำคัญและปัญหาดังกล่าว ผู้ศึกษามุ่งศึกษาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะในสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงใหม่ เพื่อให้การบริหารหลักสูตรสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา และมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ที่เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและโลกยุคปัจจุบัน ผลการศึกษาสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการวางแผนและกำหนดกลยุทธ์การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะ เพื่อให้สถานศึกษาอื่นสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการยกระดับคุณภาพและประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับบริบทโรงเรียนและชุมชนอย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะในสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงใหม่

2. เพื่อศึกษาแนวทางพัฒนาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะในสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงใหม่

วิธีดำเนินการวิจัย

บทความวิจัยนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมวิธี ประกอบด้วย การวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยผู้วิจัยค้นคว้าจากตำรา วารสาร บทความ แนวคิดของนักวิชาการต่าง ๆ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะในสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา

โดยแบ่งการวิจัยออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

1. การวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถามเพื่อศึกษาระดับการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะในสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงใหม่ ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 36 คน และครูผู้สอน จำนวน 664 คน รวมทั้งสิ้น 700 คน ผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำนวน 248 คน ตามตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie, R. V., & Morgan, D. W., 1970) และเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) ประกอบด้วยเพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง ประสบการณ์ทำงาน และสถานศึกษา

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะในสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงใหม่ มี 5 ด้าน ได้แก่

- 1) ด้านการเตรียมความพร้อมและสร้างความตระหนักในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะ
- 2) ด้านการสร้างหลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะและตรวจสอบคุณภาพหลักสูตร

3) ด้านการนำหลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะไปใช้

4) ด้านการนิเทศติดตามการใช้หลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะ

5) ด้านการประเมินคุณภาพหลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะ และนำแบบสอบถามที่ปรับตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษางานวิจัยส่งให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่านเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหาโดยมีค่าของความสอดคล้องตั้งแต่ 0.60 – 1.00 และมีค่าความเชื่อมั่น 0.97 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ โดยใช้ค่าความถี่ และค่าร้อยละ แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบการบรรยาย

2. การวิจัยเชิงคุณภาพ เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง ซึ่งพัฒนาจากประเด็นข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดในแต่ละด้านของแบบสอบถาม โดยกำหนดประเด็นคำถามสำหรับการสัมภาษณ์ จำนวน 5 ข้อ เพื่อศึกษาสภาพ ปัญหา และแนวทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะในสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงใหม่ ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ซึ่งคัดเลือกแบบเจาะจง จำนวน 5 คน ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้รับผิดชอบงานหลักสูตร และผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องกับการบริหารหลักสูตรฐานสมรรถนะ รวมทั้งใช้การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกสำหรับอธิบาย สนับสนุน และเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะให้มีความเหมาะสมและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

สรุปผลการวิจัย

1. การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะในสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงใหม่ พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับ มาก รายละเอียด ปรากฏดังตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะในสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงใหม่ โดยรวมและรายด้าน

(n=248)

ข้อ	การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะในสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา	ระดับการปฏิบัติ		แปลผล
		$\bar{X}$	S.D.	
1.	ด้านการเตรียมความพร้อมและสร้างความตระหนักในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะ	4.42	0.71	มาก
2.	ด้านการสร้างหลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะและตรวจสอบคุณภาพหลักสูตร	4.39	0.67	มาก
3.	การนำหลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะไปใช้	4.51	0.67	มากที่สุด
4.	ด้านการนิเทศติดตามการใช้หลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะ	4.29	0.82	มาก
5.	ด้านการประเมินคุณภาพหลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะ	4.21	0.84	มาก
รวม		4.37	0.74	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะในสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงใหม่ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.37$, S.D. = 0.74) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด 1 ด้าน และระดับมาก 4 ด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการนำหลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะไปใช้ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.51$, S.D. = 0.67) รองลงมา คือ ด้านการเตรียมความพร้อมและสร้างความตระหนักในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = 0.71) ด้านการสร้างหลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะและตรวจสอบคุณภาพหลักสูตร อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.39$, S.D. = 0.67) ด้านการนิเทศติดตามการใช้หลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.29$, S.D. = 0.82) และ

ด้านการประเมินคุณภาพหลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.21$, S.D. = 0.84) ตามลำดับ

2. แนวทางพัฒนาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะในสถานศึกษานำร่อง พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงใหม่ พบว่า

1) ด้านการเตรียมความพร้อมและการสร้างความตระหนักในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาควรสร้างความตระหนักในการจัดทำหลักสูตร ทำหน้าที่เป็นผู้นำในการขับเคลื่อนหลักสูตร พร้อมทั้ง ควรสนับสนุนการจัดเตรียมห้องเรียน แหล่งเรียนรู้ สื่อ อุปกรณ์ และเทคโนโลยีที่เหมาะสม เพื่อสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ส่งเสริม Active Learning และการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนอย่างรอบด้าน นอกจากนี้ ผู้บริหารควรมีการประชุม ชี้แจง และแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกัน โดยเปิดโอกาสให้ครู คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง และชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการจัดทำหลักสูตร เพื่อให้การจัดทำหลักสูตรสอดคล้องกับพระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. 2562 และนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2) ด้านการสร้างหลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะและตรวจสอบคุณภาพหลักสูตร คือ สถานศึกษาควรจัดตั้งคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรที่มีความหลากหลายและมีความเชี่ยวชาญ เพื่อให้การดำเนินงานมีมุมมองที่รอบด้านและตอบโจทย์บริบทสถานศึกษา นำเสนอร่างหลักสูตรเพื่อตรวจสอบคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ โดยหลักสูตรควรมุ่งเน้นผลลัพธ์ด้านคุณภาพการศึกษาและสมรรถนะผู้เรียน และควรมีการทบทวนและแก้ไขตามข้อเสนอแนะ เพื่อสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาและโรงเรียนพื้นที่นวัตกรรม

3) ด้านการนำหลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะไปใช้ คือ การนำหลักสูตรไปใช้ ควรดำเนินงานอย่างเป็นระบบ มีขั้นตอน และอาศัยบทบาทสำคัญของผู้บริหารและครู ควรมีการอบรมและพัฒนาครู เพื่อพัฒนาทักษะการออกแบบการจัดการเรียนรู้ นอกจากนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดสรรทรัพยากรด้านสื่อ อุปกรณ์ และเทคโนโลยี ทั้งนี้ การนำหลักสูตรไปใช้ควรเชื่อมโยงกับบริบทท้องถิ่น สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา เป้าหมายของสถานศึกษาพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา

4) ด้านการนิเทศติดตามการใช้หลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะ คือ ควรมีการนิเทศติดตามการใช้หลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะ และเป็นกระบวนการต่อเนื่อง มีระบบและมุ่งเน้นการพัฒนา ควรมีการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) และสร้างบรรยากาศที่เป็นพื้นที่ปลอดภัย เปิดโอกาสให้ครูสะท้อนปัญหาและข้อเสนอแนะอย่างตรงไปตรงมา ควรนำผลการนิเทศติดตามการใช้หลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะ ไปพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง และผู้บริหารและคณะกรรมการวิชาการ ควรมีบทบาทสำคัญในการกำกับ ติดตาม และรวบรวมข้อมูลเพื่อพัฒนาปรับปรุงหลักสูตร

5) ด้านการประเมินคุณภาพหลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะ คือ ควรมีการประเมินคุณภาพหลักสูตรที่ครอบคลุม และมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน กระบวนการประเมิน ควรมีระบบชัดเจน ตั้งแต่การเก็บข้อมูล วิเคราะห์ และรายงานผล พร้อมพิจารณาจากหลายด้าน และมีการตรวจสอบด้วยมาตรฐานและตัวชี้วัด รวมทั้ง ควรนำผลการประเมิน มุ่งไปที่การปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาและเป้าหมายของสถานศึกษาพื้นที่นวัตกรรม นอกจากนี้ ควรมีการประเมินหลักสูตรเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาและพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง

อภิปรายผลการวิจัย

1. การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะในสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรม การศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงใหม่ พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.37$, S.D. = 0.74) ทั้งนี้เพราะ สถานศึกษาให้ความสำคัญกับการนำหลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะไปใช้ โดยมีการเตรียมความพร้อม สร้างความเข้าใจแก่ผู้บริหารและครูผู้สอน ส่งผลให้การดำเนินงานด้านหลักสูตรมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับแนวทางของกระทรวงศึกษาธิการ (2553) ที่ส่งเสริมให้สถานศึกษามีการแต่งตั้งคณะกรรมการและจัดทำกรอบหลักสูตรให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา และสอดคล้องกับงานวิจัยของปรียาพร ศุภภูธร และทิวดี มณีโชติ (2569) ที่พบว่า การบริหารสถานศึกษาเพื่อขับเคลื่อนหลักสูตรฐานสมรรถนะของโรงเรียนมัศึกษานำร่องในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดจันทบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.01$, S.D. = 0.65)

2. แนวทางพัฒนาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะในสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงใหม่ พบว่าสถานศึกษาควรบริหารหลักสูตรอย่างเป็นระบบ โดยผู้บริหารมีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อน สร้างความเข้าใจ และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้อง พร้อมสนับสนุนทรัพยากรและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ ควรมีการพัฒนาหลักสูตรและตรวจสอบคุณภาพให้สอดคล้องกับบริบทสถานศึกษา ส่งเสริมการพัฒนาครู การนิเทศติดตาม และการประเมินผลอย่างต่อเนื่อง เพื่อนำข้อมูลไปปรับปรุงหลักสูตรและพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนให้บรรลุเป้าหมายของสถานศึกษาพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของภุชวีวัฒน์ เชนย และคณะ (2567) พบว่า การบริหารหลักสูตรฐานสมรรถนะควรดำเนินการอย่างเป็นระบบ ตั้งแต่การเตรียมความพร้อม การสร้างความเข้าใจแก่ผู้เกี่ยวข้อง การจัดทำและตรวจสอบคุณภาพหลักสูตร การวางแผนการนำหลักสูตรไปใช้ รวมถึงการประเมินผลและนำผลการประเมินไปปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง

องค์ความรู้ใหม่

จากภาพองค์ความรู้นี้ แสดงถึง การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะในสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงใหม่ โดยรายละเอียดและความเชื่อมโยงของแผนภาพ สามารถอธิบายได้ ดังนี้

ด้านการเตรียมความพร้อมและการสร้าง
ความตระหนักในการ
จัดทำหลักสูตร
สถานศึกษาฐาน
สมรรถนะ

ผู้บริหารสถานศึกษา
ควรสร้างความ
ตระหนักในการจัดทำ
หลักสูตร ทำหน้าที่
เป็นผู้นำในการ
ขับเคลื่อนหลักสูตร

ด้านการสร้าง
หลักสูตรสถานศึกษา
ฐานสมรรถนะและ
ตรวจสอบคุณภาพ
หลักสูตร

สถานศึกษาควรจัดตั้ง
คณะกรรมการพัฒนา
หลักสูตรที่มีความ
หลากหลายและมี
ความเชี่ยวชาญ
เพื่อให้การดำเนินงาน
มีมุมมองที่รอบด้าน
สอดคล้องกับบริบท
ของสถานศึกษาและ
พื้นที่นวัตกรรม
การศึกษา

ด้านการนำหลักสูตร
สถานศึกษาฐาน
สมรรถนะไปใช้

การนำหลักสูตรไปใช้
ควรดำเนินงานอย่าง
เป็นระบบ มีขั้นตอน
และอาศัยบทบาท
สำคัญของผู้บริหาร
และครู ควรมีการ
อบรมและพัฒนาครู

ด้านการนิเทศติดตาม
การใช้หลักสูตร
สถานศึกษาฐาน
สมรรถนะ

ควรมีการนิเทศ
ติดตามการใช้
หลักสูตรสถานศึกษา
ฐานสมรรถนะ และ
เป็นกระบวนการ
ต่อเนื่อง มีระบบ
และมุ่งเน้นการพัฒนา
ควรมีการสร้างชุมชน
การเรียนรู้ทาง
วิชาชีพ (PLC)

ด้านการประเมิน
คุณภาพหลักสูตร
สถานศึกษาฐาน
สมรรถนะ

ควรมีการประเมิน
คุณภาพหลักสูตรที่
ครอบคลุม และมีส่วน
ร่วมจากทุกภาคส่วน
กระบวนการประเมิน
ควรมีระบบชัดเจน
ตั้งแต่การเก็บข้อมูล
วิเคราะห์ และ
รายงานผล พร้อม
พิจารณาจากหลาย
ด้าน

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

องค์ความรู้ที่ได้จากการสังเคราะห์การวิจัย การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะในสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงใหม่

จากการวิจัยแนวทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะในสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงใหม่ นั้นผู้วิจัยเห็นว่า ควรมีการดำเนินการบริหารหลักสูตรโดยเร็ว เพื่อให้เกิดกระบวนการบริหารหลักสูตรที่มีประสิทธิภาพ ตามความสำคัญจากมากไปน้อย ดังนี้

1. ด้านการเตรียมความพร้อมและการสร้างความตระหนักในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะ ผู้บริหารสถานศึกษาควรสร้างความตระหนักในการจัดทำหลักสูตร ทำหน้าที่เป็นผู้นำในการขับเคลื่อนหลักสูตร
2. ด้านการสร้างหลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะและตรวจสอบคุณภาพหลักสูตร สถานศึกษาควรจัดตั้งคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรที่มีความหลากหลายและมีความเชี่ยวชาญ เพื่อให้การดำเนินงานมีมุมมองที่รอบด้าน สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาและพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา
3. ด้านการนำหลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะไปใช้ การนำหลักสูตรไปใช้ควรดำเนินงานอย่างเป็นระบบ มีขั้นตอน และอาศัยบทบาทสำคัญของผู้บริหารและครู ควรมีการอบรมและพัฒนาครู
4. ด้านการนิเทศติดตามการใช้หลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะ ควรมีการนิเทศติดตามการใช้หลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะ และเป็นกระบวนการต่อเนื่อง มีระบบ และมุ่งเน้นการพัฒนา ควรมีการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC)
5. ด้านการประเมินคุณภาพหลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะ ควรมีการประเมินคุณภาพหลักสูตรที่ครอบคลุม และมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน กระบวนการประเมิน ควรมีระบบชัดเจน ตั้งแต่การเก็บข้อมูล วิเคราะห์ และรายงานผล พร้อมพิจารณาจากหลายด้าน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับงานวิจัยเรื่อง การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะในสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงใหม่ ดังนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงใหม่ ควรกำหนดนโยบายเชิงยุทธศาสตร์ที่มุ่งเน้นผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อเป็นเป้าหมายหลักในการขับเคลื่อนและพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะของสถานศึกษานำร่องอย่างเป็นรูปธรรม

2. คณะกรรมการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา ควรกำหนดนโยบายส่งเสริมอิสระแก่สถานศึกษาในการออกแบบหลักสูตรตามบริบทพื้นที่ ภายใต้กรอบมาตรฐานการศึกษาที่ยืดหยุ่น เพื่อสร้างความคล่องตัวในการบริหารจัดการหลักสูตรที่สอดคล้องกับความต้องการจริง

3. หน่วยงานต้นสังกัดและส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ควรกำหนดนโยบายสนับสนุนทรัพยากร งบประมาณ และการพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง เพื่อสร้างความพร้อมและเสริมสร้างศักยภาพของครูในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกที่รองรับหลักสูตรฐานสมรรถนะได้อย่างยั่งยืน

4. หน่วยงานนิเทศและติดตามประเมินผล ควรกำหนดนโยบายการนิเทศเชิงพัฒนาที่มุ่งเน้นการให้คำปรึกษาและสนับสนุนการทำงานจริง มากกว่าการตรวจสอบเอกสาร เพื่อยกระดับคุณภาพการใช้หลักสูตรของสถานศึกษาผ่านกระบวนการสะท้อนผลเชิงสร้างสรรค์

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงใหม่ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรนำผลการศึกษาค้นคว้าที่ส่งผลต่อการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะ ไปใช้เป็นแนวทางในการวางแผนพัฒนาและส่งเสริมขีดความสามารถในการบริหารงานให้กับผู้บริหารสถานศึกษาและคณะกรรมการบริหารหลักสูตรในโรงเรียนนำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา เพื่อให้สามารถขับเคลื่อนการจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพและส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพการบริหารจัดการสถานศึกษาในภาพรวม

2. ผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนนำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา ควรนำผลการศึกษาที่พบว่าด้านการประเมินคุณภาพหลักสูตรมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ไปใช้เป็นฐานข้อมูลในการเร่งพัฒนาแนวทางหรือคู่มือการประเมินคุณภาพหลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะร่วมกับผู้ทรงคุณวุฒิหรือหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการกำกับติดตามและประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้มีความถูกต้อง แม่นยำ และสอดคล้องกับบริบทของพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาอย่างแท้จริง

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). *แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- ปรียาพร ศุภภูธร และทิวดี มณีโชติ. (2569). แนวทางการบริหารสถานศึกษาเพื่อขับเคลื่อนหลักสูตรฐานสมรรถนะของโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดจันทบุรี. *วารสารวิจัยทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*, 21(1), 30 – 42.
- ภูริวัฒน์ เชนย, สุบัน พรเวียง, และ มนต์กัศ มโนการณ. (2567). แนวทางการบริหารหลักสูตรฐานสมรรถนะของสถานศึกษานำร่องระดับมัธยมศึกษา พื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดเชียงใหม่. *วารสารบัณฑิตศึกษาปริทรรศน์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยวิทยาเขตแพร่*, 10(1), 111–122.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงใหม่. (2567). *แผนบริหารการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567*. (อัดสำเนา).
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2567). *รายงานการศึกษากระบวนการและผลการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะ*. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607–610.